

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
" 1/2 " 1 " 60 "
" 1/4 " — " 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
" 1/2 " 3 "

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, în alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERȚIUNILE
se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

—0—

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
CLUJ — KOLOZSVÁR
s. JÓKAI-UTCZA 6.

Editor și redactor resp.: PETRU P. BARIȚIU

Apare în fiecare Sâmbătă

Intemeietorul foi: Dr. E. DĂIANU

La noua situație a „Răvașului”.

Pentru orientarea publicului nostru cetitor ne luăm
voie a publica următoarea scrisoare:

D-lui Petru P. Barițiu

în Cluj.

Domnule Barițiu! Domnia Ta, ca un vrednic membru al curatoratului nostru bisericesc, ai înțeles numai decât motivele, care m'au determinat să-Ți predau, cu toate grijile sale, acest »Răvaș« modest pe care l'am înființat și l'am susținut, în mijlocul atâtor greutăți, și dela frați, și dela străini, în aceasta capitală a vechiului Ardeal.

Idea acestei foi mi-s'a impus de sine, din cele dintâu zile, în cari am început a-mi da samă de greutatea chemării ce mă aștepta în Cluj.

Primejdiile cele nouă, ce se iviseră tocmai atunci, la 1902 pe orizontul vieții noastre publice: *socialismul* și *nazarenismul*, se resimțiau binișor în iubitul nostru popor din jurul Clujului. Pe apa *Crișului* în sus, venia din spre Oradea-mare *socialismul*, care a provocat măcelul dela *Aleșd*, ca și *nazarenismul*, ce s'a lătit curind în comunele din jurul Huedinului, la gurile *Crișului*, ce-și taie calea din Ardeal în Țara-ungurească. Trebuia să ne înarmăm cu ceva pentru a ne apăra împotriva acestor vânturi pestilentoase.

Iar aici în Cluj, centrul tractului, care ar trebui să strălucească ca un focar de viață și de lumină, vedeam o școală scundă, ca vai de capul ei, sub coperișul unei case parohiale, una dintre cele mai vechi case din Cluj, care era pornită spre ruină. Lângă ele vedeam cu duioșie mica bisericuță, zidită de alduitul vlădică Bob, înainte cu 100 ani, pentru cele 80 suflete de Români credincioși ai bisericii noastre, cari au azi vre-o 6000 de moștenitori.

Simțiam, că aci numai cu mijloace extraordinare se poate porni o lucrare de regenerare și în bună înțelegere cu fratele în Christos, Ștefan Roșian, am pornit aceasta foaie, ca să ne fie armă de apărare, mijloc de deșteptare și pregătitoare a erei de fapte, care trebuie să urmeze acum.

Har Domnului, și grație sprijinului atâtor binevoitori ai cauzei, în primul rând curatoratului nostru și iubitului meu cooperat Dr. Iuliu Flăorian, lucrările de pregătire s'au sevârșit. Urmează punerea în lucrare a planurilor mari, cari s'au zemislit în trieniul acesta încheiat.

Dania cea împărătească a iubitului nostru credincios Ștefan Havași Oășanu ne-a adus nădejdiile aproape de pământul făgăduinței și acum nu trebuie decât o încordare mare de puteri, morale și materiale, pentruca să ne vedem visul cu ochii. În aceasta încordare, D-ta mai bine decât ori cine vei înțelege, că trebuie să ne lipsim de

toate multele și mărunturile griji, mehanice și banale, pe cari și o foaie ca »Răvașul« le aduce cu sine și se ne adunăm toate puterile sufletești întru slujba cea grea a marilor ținte ce ne-am propus.

Toată grija cea lumească dela noi o lăpădăm și Ți-o încredințăm D-tale. D-ta mai bine Te pricepi la astfel de lucru și ca unul, care pe urma »Răvașului« Te-ai așezat aici, dându-ne după cea dintâi foaie cea dintâi tipografie românească în Cluj. — poate mai bine vei ști să și desevărșești cea ce noi am început și susținut până acum.

Eu din parte-mi îți mărturisesc, că cu greu mă despart de acest făt sufletec și dacă n'aș fi avut cui îl încredința liniștit, nici nu aș fi făcut-o. În mâinile D-tale însă, care porți nu numai numele, ci și tradițiunile unei familii culturale, îl dau cu dragă inimă și Te rog să fi asigurat de sprijinul meu și pe viitor câtă vreme îl vei ști ținea în calea și cărarea, pe care l'am pornit.

Ca o cheazăsie a legăturii acesteia spirituale, mă învoiesc ca să figureze pe foaie și numele meu, cum ai dorit, ca întemeietor declarându-Ți categoric, că îndată ce aș observa o abatere esențială dela ogașa, ce am croit-o foi, nu numai nu voiu mai colabora la »Răvașul«, ci nu voiu permite nici să-mi figureze numele pe el.

În firmă credință și nădejde, că așa ceva nu se va întâmpla, Te salut și-Ți doresc izbândă deplină în calea, ce ai apucat.

Cluj, 2 Dec. n. 1905.

Dr. E. Dăianu.

**

După cele de mai sus țin să declar, că luând »Răvașul« în editura și redactarea mea, sunt hotărât a-l susținea în direcțiunea dată de întemeietorul lui. Tot ce voiu căuta să schimb privește partea tehnică și administrativă, ca să apară regulat și să se administreze cât se poate de punctuos. De aceea mă rog de P. T. abonați să fie și Domniile sale punctuali în renoirea abonamentului și plățirea restanțelor, destul de numeroase.

Cluj, 7 Dec. n. 1905.

Petru P. Barițiu

Editor și redactor responsabil
al »Răvașului«.

Isus Christos și viața.

— Conferențe pentru inteligenți. —

De Dr. Ottoczar Prohászka.

(Continuare).

Indiferentismul în materie de religie mai are însă și o altă cauză.

Evoluțiunea modernă a pus pe om exclusiv în zodia rațiunii: *sub specie rationis*; dela știință a așteptat rezolvarea problemelor vieții și în știință a căutat valoarea vieții. Că oare încât resoalvă știința problema vieții, asta nu o știu; un lucru însă știu, că valoarea vieții nu stă întru a ști, ci întru a trăi. Pe urma acestei di-

Dela sărbările din Sibiu.

Din „Moș Ciocărlan”

VĂNĂTORUL
Iuliu Enescu.

recțiuni greșite omul și-a încredințat viața de tot rațiunii și astfel viața neinspirată de inimă și sub exclusiva înriurire a rațiunii isolate a degenerat și s'a atrofiat.

Nu este iertat să izolăm rațiunea de inimă; pacă am isola-o, am slăbi-o; am despoia-o de intuițiunile sale, de avântul său, de entuziasmul și bun simțul său cel fin și am osândi-o la munca de roabă a unei simple operațiuni de calculat, cum e: »de două ori doi patru. Aceasta ar fi cea mai mare greșeală logică și psihologică. Rațiunea astfel izolată nu știe decât să măsoare, să adaugă și să subtragă, ea chiar și în științele exacte e lipsită de invențiune, de intuițiune, tocmai pentrucă-i lipsită de inspirațiune. Așadar Leibnitz nu s'ar fi putut ferici cu conceptul »infiniului de mic«, dacă fantasia, care este element de al inimii, nu i-ar fi ajutat rațiunea. Inventatorii cei mai eminenti numai prin intuițiune au îmbogățit știința: au văzut ca niște visionari. Crierii marilor învățați nu sunt urne pentru vechile civilizațiuni moarte, ci sunt organisme profetice, agitate, sensibile, cari reagează la adierea călduroasă a ideilor.

Ce să facă acum omul avisat exclusiv la rațiunea unilaterală, paralisată, când e vorba să cuprindă, să înțeleagă viața în toată adâncimea și intimitatea sa? Ce să facă, când e vorba să-și alcătuiască concepțiunea despre lume? Sufletul înjumătățit, schiopătând, nu poate să resoalve problema vieții, nu poate să-și formuleze concepțiunea lumii; la aceasta se recere sufletul întreg, se recere rațiune inspirată de inimă.

Cine caută viața — când zic viață, zic realitatea deplină — acela trebuie să o caute cu sufletul și cu inima. Cine o caută numai cu rațiunea e ca și o pasere cu o singură aripă. De aceea pretinde divinusul Plato, ca omul să caute adevărul nu numai cu rațiunea, ci și cu inima; mintea întraripată »eors hypopteron« aceasta ajunge la D-zeu.

Cu inima trebuie să căutăm pe cel Preabun. Cine îl caută numai cu rațiunea se asemănă, după cuvântul lui Epictet, cu arborii, cari numai în vârful coroanei înfloresc, sau după cum zice Bossuet »trăiesc într'o cunoștință sterilă și deșartă care tradează și nu-i învață a iubi«. Acelaș lucru îl spune sfânta scriptură: »zis'a nebunul întru inima sa: nu este D-zeu«. Ce a dus pe ateist la necredință? Inima! Tot asemenea: ce duce sufletul la credință? Rațiunea trezită de inspirațiunea nobilă a inimii. Rațiunea singură nu conduce acolo.

Sfântul Augustin întreabă, că oare de unde vine asta, că lumea cea frumoasă dă tot alte și alte răspunsuri omului întrebător și răspunde: »Homines iudicare possunt, sed amore subduntur et subditi iudicare non possunt«. Oamenii ar putea cunoaște adevărul, dară dacă inima e cuprinsă de o dragoste nepotrivită, ei nu pot judeca; rațiunea robită nu poate cunoaște adevărul; eliberată însă îl poate cunoaște.

Nu tăiați deci aripile rațiunii, nu o despoiați de inspirațiunile ei, nu-i stingeniți dragostea și dorul după adevăr și veți vedea, că atunci va avea avânt spre nemărginire, va avea acel instinct și acea intuițiune, cu ajutorul cărora printr'o norocoasă inducțiune se va ajunge din mărginit la nemărginit, de pe pământ la cer, din mijlocul naturii la inima lui D-zeu.

Noi însă nu ne îndestulim cu oameni religioși.

Ne trebuie oameni credincioși. — Nu oricare religione e credință, ci numai religionea întemeiată pe revelațiune. Noi credem în D-zeu, care s'a descoperit pe sine în mod supranatural, care a pășit în cursul istoriei universale »prin semne și minuni«. Cel mai mare semn și cea mai mare minune a fost Domnul nostru Isus Christos. Isus Christos e istoric; viața și minunile lui sunt istorie; toate acestea nu sunt simbolul unor idei religioase, pe care l'ar fi plăsmuit inspirațiunea geniului omenesc; ci sunt fapte istorice. Cine ar avea oare cari dificultăți față de Domnul nostru Isus Christos, acela n'are să filosofeze, ci să învețe istoria; faptele îi vor împrăștia îndoielile. În cadrul acestor fapte i-se va înfățișa o mare autoritate, însuși D-zeu, și acestei autorități trebuie să-i credem.

Trad. Dr. E. Dăianu.

(Va urma.)

Crestături.

— **Consistorul arhiepiscopesc din Sibiu** a hotărât să trimită paroh în America pe tinerul preot *Moise Balea*, om cult care vorbește mai multe limbi... Eată un răspuns pe seamă celor ce cârtiau când cu trimiterea în aceeași misiune a părintelui Dr. Ep. Lucaciu.

— **Noua direcțiune** a »Economului« s'a constituit alegându-și președinte pe dl *Vasile Almășan*, avocat în Cluj, și vice-președinte *Dr. Isidor Marcu*, canonic, rectorul Seminarului din Blaj. — Dl *Artemie Șarkadi* n'a primit să fie membru în direcțiune, de aceea s'a optat altul. Membrii sunt acum: *Leontin Pop*, jude în retragere, *Stefan Havași*, *Dr. Elie Dăianu*, *Dr. Alesandru Vajda*, *Iuniu Brut Hodoși* și *Dr. Romul Marcu*. — »Gazeta Transilvaniei« constată, că noua direcțiune a făcut foarte bună impresiune, și ca personalități și ca avere. Ziarele ungurești din Cluj au scris, că aceasta direcțiune represintă avere de un milion și astfel »Economul« e cea mai bogată bancă românească.

— **În mijlocul pornirilor** anarchice, ce se vedesc și la noi, mai ales în capitala B.-pesta, după modelul celor ce se petrec în Rusia, o veste interesantă vine din Vatican. Papa Piu al X. va consacra însuși pe cei 4 episcopi catolici denumiți de curând, și anume în prezua Crăciunului, în Roma. Doi episcopi din Ungaria, noul arhiepiscop de Calocca, *Dr. Várossy*, și episcopul Ardealului, *contele Majláth*, vor asista lângă Papa la săvârșirea actului. Foile oficiale, din Viena și Budapesta, pe o formă comunică aceasta știre. Ziarele celelalte o înregistrează, pur și simplu. Noue ni-se pare de o însemnătate deosebită faptul acesta. Acum când toate autoritățile scad și anarchia se lățește, organizația bisericească se întărește, și parcă și Maiestatea Sa numai în Episcopi, mai are puncte fixe de nădejde. Noii episcopi vor aduce din Roma nu numai consacra și misiunea, ci și sfaturi bune dela Părintele creștinătății și patronul casei de Habsburg.

— **O disharmonie**, cum a fost nota discordantă din »Viața nouă« a d-lui O. Densușanu, e cu atât mai supărătoare, cu cât se amestecă într'un cor mai mare al armoniilor. Dar nu pentru a mări supărarea reproducem din vocile armonice, ce resună în cor, asupra *poetului nostru* Goga. Ci dăm unele din aceste voci numai pentru a arăta, că cel ce-și uită de leagănul străbunilor săi, ori și-l amintește numai cu dispreț, nu e profet nici în patria sa, ci este izolat.

În »Făt-Frumosul« Bărladului, făt-frumosul nostru Goga, a deșteptat următorul echou:

»Glasul unui adevărat poet ne vine de acolo unde:
... de jale povestesc
A codrilor desișuri
Și jale duce Murășul
Și duc tustrele Crișuri

Din Ardea/ răsună glasul duios, și puternic în acelaș timp, glasul revărsat într'o limbă curată ca apa

munților de acolo, glasul plin de avânt, care ne descoperă în dl Octavian Goga pe marele viitor poet al Ardealului. Poesia d-lui Goga e murmurul frunzelor, al apelor, și al vântului Ardealului; seninătatea ei e seninătatea cerului de acolo; duișia ei, tristețea cântecelor de peste munți. Poetul e legat cu sufletul de țara, care tresaltă la glasul său; dl Goga e al Ardealului, pe care credem că nu-l va părăsi nici odată. D-sa e poetul în gândul căruia se oglindește gândul unui neam întreg, în inspirația căruia găsești duișia, avântul sau dorința tuturor celor de un sânge cu dânsul. E poetul național, așteptat de orice popor în clipele grele; e puterea din care sufletele însățate beau *puterea și nădejdea*.

Ear de pe malul mării negre, din locul sfințit prin esilul adevăratului poet Ovid, i-se răspunde lui Ovid, cel neesilat, dela București, astfel:

Și azi copilul sfios al Ardealului, bogat în aur și în suflete curate, ne trimite din înouratu-i colț de rai volumul său de poesii, ne descoperă și nouă, acestora setoși de istorii pe apă, comoara sa de gânduri frumoase și visuri aurite.

Intreg amorul, toată jalea și nădejdea unui neam fără de noroc dar conștiu de sine, sunt cuprinse în cântarea ea fără de prihană a acestui suflet bun. Și nu vei găsi în versurile lui Goga nici urmă de afecțiunile modernilor noștri barzi, cari ne mai *găsind motive de inspirație în mijlocul* aceluia dela cari s'au cocoțat pe pe trepte nemeritate, bat câmpii ca nebunii, se coboară cu o iuteală uimitoare dela inacțiunea stelelor în noroiul murdar al lupanarelor — ca să fie interesați.

Nu, ci în versul lui Goga — meșteșugit până la perfecțiune — transpiră poezia dulce a unui sat românesc, așa cum se găsește el, cu salba lui de căsuțe albe, ce răs în soare, cu biserica lui de pe deal, cu cârturarii lui puțini dar pricepuți la sfat: popa și dascălul. Dela frumoasa dascăliță sfielnică și cuminte, în a cărei ochi albastri se ascund atâtea doruri neprihănite, și despre care fetele satului își șoptesc în taină: »Ce mâni frumoase are domnișoara« — până la fata jidovului Ida

Cu ochii verzi ca leușteanul

Cu păr roșu ca cărămida

Nimica nu a scăpat neobservat de ochiul pătrunzător al istețului copil de popă.

Și pornind dela casa părintească, pe care o regretă în totdeauna ca pe o comoară pierdută, inima lui începe să bată tot mai tare și versul lui începe să-i cuprindă tot mai mult pe cei de un sânge cu el, cari știu să muncească, să sufere și să cânte.

În poezia lui Goga este oglină în cel mai fidel mod fiica țăranelor ardelean. (»Tribuna Dobrogei« nr. 8.)

Între pocăiți.

Sân-Mihaiul-deșert.

Mergeam la târgul de țară, ce s'a ținut la Huedin în 17 Aprilie a. c. În 16 Aprilie sosii în Chechiș (Ketesd), o comună ungurească lângă Huedin și mi-am cerut sălaş peste noapte dela un ungur de acolo. Mi-am așezat vitele și poftit fiind am intrat în casă. Stăpânul casei și încă cu un străin cinău și dându-le binețe mă poftesc să cuprind loc. Mă așez pe un scaun și ascult povestile lor. Străinul întreabă pe o fetiță de 6—7 ani, că și ea e pocăită? Fetița răspunde, că ea nu e pocăită. Străinul îi zice însă: »Trebuie să fii pocăită, că cel ce se pocăiește se mântuiește«. Străinul se vedea om de rând, avea mustață recucită, se purta ras și cu o cămașă de pânză groasă asemenea muncitorilor de rând. Îl întreb, firește în limba ungurească: »D-ta ești poate pocăit?« Da, îmi răspunde el. »Și de unde ești?« »Dela Orade, dar acum locuiesc în Huedin«, îmi răspunde el. Auzisem eu, că pocăiții au popă la Orade, deci îl întreb: »Nu cumva D-ta ești predicatorul pocăiților?« »Da, eu sunt, tocmai vrem să mergem cu fratele«, arătând pe stăpânul casei, »la casa de rugăciune.« De ai voie poștește și vină și D-ta, că e iertat ori și cui se vină și se asculte. Tocmai acum vom sluji sf. cuminecătura, adevă vom găti cina Domnului (Urvacsora).« Eu doritor fiind să ved cultura lor, le fâgăduiesc, că mă voi duce cu atât mai vârtos, că mi-a spus că e numai peste drum, în vecini, casa lor de rugăciune. Am mers împreună cu »popa pocăiților« și cu stăpânul casei, care încă era pocăit, dar femeia lui și pruncii nu erau. Era cam pe la 7 ceasuri sara. Intrăm în o casă de rând a unui ungur pocăit. Acolo în jurul unei mese erau 10—11 frați pocăiți, iar câtră ușă 7—8 femei; toți erau unguri afară de unul, care era român, pocăit și el. Când întru le dau bună sara în limba ungurească. Spun, că eu sunt învățătorul român din Sân-Mihaiul-deșert și că poftit fiind am venit să le ved datinile de rugăciune. Cu mare bucurie mă primesc și-mi dau loc să șed, iar »popa« pocăiților se așează în fruntea mesei lângă cantor, căruia pe ungurește îi zic »tanitô«. Acesta încă era un țaran de rând. Toți erau îmbrăcați în vestminte curate. Unul aduce într'acea o scândură lungă și o pune lângă masă, ca să poată șede toți »frații«. Pe masa învâlită cu față curată era o cantă cu vin, un păhar și un tăier cu 2—3 fălii de pâne, acoperite toate cu o ștergură

albă. Pe pereți erau două inscripții ungurești, de-mi aduc bine aminte, una suna așa: »Cine crede, se mântuiește«. Mai erau apoi acățate pe pereți mai multe tăiere colorate, cum e datină la ungurii din jurul Huedinului.

În dreapta dela mine mai era o mulțime de români de ai noștri de pe satele din jur, cari mergând la târg la Huedin au rămas peste noapte în comuna aceasta. Mai erau spre ușă și câțiva unguri din loc ca ascultători și privitori. Eu întreb pe un român de ai noștri, care era mai aproape de mine, că de unde e? Îmi răspunde, că e din Răstolț. Mă întreabă, că ce părere am eu despre aceștia? Îi răspund în șoaptă, că aceștia vreau să depărteze poporul dela așezămintele sale religioase, de biserică, cruce, preot și datini strămoșești, ca ei să poată pescui în tulbure. Așa va fi zău, îmi zice omul.

Intr'acea românul din Fildul-de-jos, făcut și el pocăit, se întoarce câtră românii țergari și-i îndeamnă să se facă și ei pocăiți, căci în chipul ăsta se vor lăsa de păcate, de beutură, de înjurături și a. Mă uit lung la el. Mi s'a părut om slab, ce o dovedea atât îmbrăcămintea, cât și înfățișarea. De altcum om tiner de 27—30 ani. Îl întreb de unde e? Îmi spune, că e din Fildul-de-jos. Îl mai întreb de sunt acolo români pocăiți? El îmi răspunde: »Până acuma nu sunt alții numai eu, dar se vor mai spori«.

Între acestea se începe slujba pentru rugăciuni. Cantorul lor se scoală, deschide o carte numită »Szion énekei« și le spune pocăiților în o ungurească țerânească cântarea ce o vor cânta.

Au început să cânte cu toții, »tanitâul« în picioare, iar ceilalți șezând. Care de care îmi întindea și mie câte o carte de a lor, pe cari le aveau în mai multe esemplare. Într'o vreme mă trezii cu patru cărți în mână. Una era »Psalmii«, alta »Cântările Sionului«, »Noul Testament« toate ungurești și a patra carte era »Cântările Sionului« scrisă românește, pe care mi-o dete românul pocăit din Fildul-de-jos.

Cantorul într'aceea cetia înainte, ceilalți îl ascultau și apoi cântau cu toții după el. Popa pocăiților sau predicatorul zice unuia dintre pocăiți, ca să spună românilor ce erau de față, că îndată vor cânta și românește. Și după ce au mai cântat vre-o 3—4 ștroke s'au apucat să cânte și românește.

»Tanitâul« cetia înainte din cartea românească, câte două șire, iar pocăiții cântau după el, tot pe glasul cântărilor ungurești de mai înainte. Au început cu cuvintele: »Ce frumos e a fi«, celelalte nu mi-le-am putut însemna. Toți pocăiții cântau, dar într'o românească tare stricată așa, că nici nu se puteau înțelege de loc vorbele ce le ziceau, cantorul cetia binișor românește, se vedea că s'a cam îndeletnicit de când e în aceasta slujbă. După ce au gătat cu cântarea românească, au mai cântat una ungurească. După aceasta predicatorul alege un pocăit talmaci, care să talmăcească pe românește predica ce o va rosti el ungurește. Îi spune, că talmăcirea se fie scurtă, ne mai adăugând nimica.

Popa rostia 2—3 cuvinte, iar talmaciul pocăit le tâlcuia în românește într'o limbă tare stricată și deși uneori câte 3—4 înși îi ajutau în talmăcire, totuși cu greu puteam înțelege, ce vrea să zică. Popa și-a început predica în limba ungurească cam așa: »Eu am avut părinți creștini, dar mi-au dat o creștere necreștinească. Părinții mei mi-au dat o viață păcătoasă și asemenea lor am dus și eu. Aceasta a ținut 40 de ani și numai atunci am început a-mi vedea păcatul. De 16 ani m'am îndreptat, m'am întors la fapte bune, m'am pocăit. D-voastră — îndreptându-se câtră români — ziceți, că sunteți creștini, pentru ce ați venit atunci în zi de Duminecă să mergeți la târg? Numai îndelungă răbdarea și bunătatea lui D-zeu de nu vă va păzi, căci altcum pentru fapta aceasta păcătoasă multe rele vi-s'ar putea întâmpla.

În zi de sârbătoare nu e iertat să faci drum mai lung, decât numai dela un »imaház« sau dela o biserică la alta. Atacă după acea preoțimea, zicând că preoții pe omul cel păcătos nu-l muștră spre îndreptare. Preotul e pildă rea pentru oameni, deoarece nu-i învață să ducă o viață bună și sfântă, ci dincontră îi îndeamnă la păcate. Le mai spune oamenilor, că nu e bine să se închine chipului cioplit, adică crucei, căci în porunca lui D-zeu e scris: »chip cioplit să nu-ți faci ca să te închini lui« și mai zice că legea lor oprește de a înjura, de a bea vinars, de a pis-mui și de a se bate. Cei ce vor primi legea lor, vor fi ocărțiți, alungați și bajocoriți, dar să rabde, căci și cu apostolii așa au făcut. A sfârșit zicând cu toții: amin!

După acea a cetit o parte din »Evangeliiile patimilor« și rostind cuvintele: »Luați, mâncați și a. a frânt în mai multe bucăți făliile de pâne ce se aflau pe masă; apoi a dat tierul cu pânea pe la fiecare »pocăit« de ș-au luat câte-o bucată. După acea a turnat din cană vin în un păhar, a rostit cuvintele: »Beți dintru acesta toți« și a.

și a dat apoi păharul la fiecare pocăit de a gustat; mai întâi l'a dat bărbaților numai după aceea femeilor. Din pâine și din vin au gustat numai »pocăiții«, căci numai lor li-e iertat. La urmă a beut din păhar »predicătorul« iar păharul cu vinul rămas l'a pus pe masă și l'a învălit cu învălitoare. După aceea sculându-se cu toții în picioare, ș-au așezat mâinile pe masă una peste alta, zisără o rugăciune în tăcere, nemișcându-și nici chiar buzele.

Sfârșind a luat »popa« pocăiților un tier, în care a strâns bani dela pocăiți, aruncând fiecare câte un crucer în el. Au mai cântat cu toții o cântare în limba ungurească, cantorul cetia înainte, ceilalți cântau după el. După ce au sfârșit, au început fiecare a lăuda înaintea poporului adunat legea lor și a arăta scăderile și păcatele celor cari nu se țin de legea lor. Eu le-am ascultat toate în bună liniște, după aceea cu oamenii aflători pe lângă mine, am început să vorbesc despre cele propovăduite de »predicător« și de pocăiții lui. Auzindu-le și acestea, mă roagă împreună cu »predicătorul«, ca să-mi spun părerea mea asupra legii lor. Eu le spun, că poftit fiind, cu plăcere îmi spun părerea, numai cât de se va întâmpla să nu fiu de o părere și de o judecată cu ei, să nu se mہnească, nici să nu se mہnie, căci a te mہnia e păcat. Răspunsurile și părerea mea mi-le spun parte ungurește, ca să mă preceapă pocăiții, parte românește pentru ca să mă înțeleagă și poporul nostru și așa pe viitor să se știe feri de învățăturile acestor oameni, ce se țin numai pe ei buni înaintea lui D-zeu. (Va urma).

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

— **Nouă biserică românească în Aiud!** Primim spre publicare următorul apel:

In orașul Aiud să află un număr de 1500 suflete de Români. Foarte puțini au proprietate imobilă, și cel ce are mai mult, poșede abia 10 jugăre catastrale. Massa poporului constă din zileri, apoi puțini industriași, și și mai puțini oficiali, cu deosebire subalterni. Acest număr de suflete românești, în mijlocul alor 8000 de unguri avuți și cu instituțiuni economice și culturale foarte bune, este în pericol de a să desnaționalisa. Și în faptă în trecut foarte mulți industriași și suboficiali, ma chiar și persoane cu poziție mai bună, s'au maghiarizat. Causa a fost și este, pentru că nu avem instituțiuni românești corăspunzătoare, cari atât din punct de vedere, religios, cultural și economic, cât și prin prestigiul lor, să-i lege de nația românească, ci ei intru toate să simt ca Români umiliți, preterați și batjocoriți.

Dintre toate până aici avem numai o școală deplin corăspunzătoare, al cărei docente în parte este susținut din repartițiune de pe popor. In aceasta școală pre lângă 50—60 școlari quotidiani, își primesc instrucțiunea religioasă și morală, 30 de sodali români.

Biserica ne este de lemn, în un loc ferit, vechiă și atât de ticăloasă, încât nu merită numele de biserică, și din cauza acesteia să înstrăinează elementele mai inteligente de neamul românesc. Deci în locul prim *Biserică corăspunzătoare trebuie să edificăm*, carea de o parte să ne ridice prestigiul, de altă parte să ne servească ca mijloc, prin care să se cimenteze solidaritatea națională și să propage în aceste timpuri de grele ispite, simțul religios și moral între toți Români din Aiud.

In lipsa totală de ori și ce avere bisericească ori școlastică, în timpul din urmă s'a început a se colecta suma necesară pentru edificarea biserice, prin repartițiune de pe popor; dară din cauza mării miseriei a poporului, de abia sau colectat până aci 2000 coroane, iar pentru biserică avem lipsă 50—60,000 coroane.

Greutățile financiare însă nu ne descurăgiază, ci cu încredere în Dumnezeu și în simțul național și religios a fiește cărui bun român, ne întoarcem și cătră Domnia Voastră, și Vă rugăm: să binevoți a contribui cât Vă veți îndura, și pentru edificarea bisericei noastre. — Gratițudinea și recunoștința noastră pentru marinimoasa contribuție, ne-o vom exprima înaintea națiunii române prin mulțămită publică ziaristică, și înaintea lui Dumnezeu, prin jertfele ce se vor aduce pe sfântul altar în noaua biserică Părintelui ceresc.

Marinimoasele contribuiri să se adreseze: Oficiului parochial greco-catolic — Nagy-Enyed — Várszeg utca Nr. 110.

Incă odată recomandându-ne, în deosebită-Vă bunăvoință, și sperând rezultat favoritor, am rămas, Aiud în 25 Novembre 1905. Ioan Maior, protopop-paroch. Aurel Pop, cantor-docente-actuar. Aron Stâncel, curator primar. Pavel Ocean, George Popa, Ștefan Câmpean junior, Isidor Mărginean Ioan Sas, ctitori.

— **O revistă lunară**, e vorba, că va apărea în Cluj la 1 Ianuarie v. 1906. Noua revistă

ar fi să îmbrătoșeze toate chestiunile vieții publice, căutând să lucreze paralel și armonic cu »Sămănătorul« și »Luceafărul«, dar mai ales pe terenele ce cad afară de sfera acestora. Dorim izbândă bunelor porniri!

— † **Aurel P. Bota**, cel mai simpatic profesor al preparandiei din Blaj, s'a stins după repețite și grele suferințe. Il deplâng toți cei ce i-au cunoscut fineța, spiritul, senitatea vederilor și inteligența, prin care se distingea. Preparandia din Blaj suferă o pierdere mare. Eată anuțul jalnic ce ni s'a trimis: Corpul profesoral dela Institutul pedagogic gr.-cat. din Blaj cu durere anunță adormirea în Domnul a iubitului coleg *Aurel P. Bota*, urmată după îndelungate suferințe în 5 Decembrie n. 1905 la 7 oare dim., în anul 45 al etății și 15 al profesurii. Osămintele adormitului se vor înmormânta Joi în 7 Decembrie st. n. la 2 oare după ameză în cimiterul comun din loc. Blaj, în 5 Dec. 1905. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Pe lângă corpul profesoral il deplâng numeroase rudenii.

Inmormântarea regretatului profesor a fost frumoasă și duioasă, ca întreagă viața lui, Joi în 7 Dec. la 2 oare întreg corpul profesorilor s'a adunat la internatul preparandial, unde era cuartirul repositului. Șase elevi ai institutului pedagogic au dus pe mâni scriul la catedrală, unde s'a început prohodul, celebrând Rev. D. Dr. Victor Szmigelszki can. inspector archidiececan de școale, Dr. I. Marcu, can. G. Muntean, dir. preparandiei, C. Bărbat, protopop, Nic. Pop, Dr. Alesandru Nicolescu prof., I. Br. Micu și Val. Suciș, diaconi. Cuvântarea a rostit-o prof. I. F. Negruțiu. Catedrala era indeseuită. Era de față Es. Sa Metropolitanul, întreg capitulul, corpul profesoral, mulțime de dame și elevi dela toate institutele. Scriul era acoperit de cununi, între cari se distingea una cu tricolor dela I. Br. Hodoș. La sfârșitul prohodului corul teologilor a cântat, conform dorinței din urmă a repositului: Plâng și mă tânguiesc de I. Mureșanu, care a condus corul în persoană. După 3 oare s'a pornit cortegiul funebru. Pe drum corul pedagogic cânta: »Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului« comp. de ocasie de I. Mureșanu, tot la dorința repositului. La mormânt a cântat corul teologilor: »Mai am un singur dor!« cântec favorit al regretatului iubitor de musică și literatură.

— **Dr. Iosif Popovici** e denumit de *docent privat* la universitatea din Budapesta, pentru catedra de *filologie romanică*.

— **Dr. Ioan Vajda** și-a deschis cancelarie advocațială, în Dej, piața (föter) Nr. 13 casa proprie vis à vis cu casa Voith, în Ogradă.

— **Seminar pentru studiul limbii române** s'a deschis și la universitatea *din Berlin*. Ministerul român de instrucție publică, primind îngăduința dela guvernul german, va da cheltuelile. Conducerea acestui seminar a fost încredințată distinsului filolog Dr. *Henrik Tiktin*.

† **Letiția Rusu**, fca preotului gr.-cat. din Micoșlaca, a încetat din viață Sâmbătă în 2 Decembrie 1905. Inmormântarea s'a făcut în 4 Decembrie la oarele 2 d. a. O deplânge numeroasă și nemângăiata familie.

— **Culegătorii tipografi din Budapesta** s'au pus în grevă ne mai voind să lucre la foile coaliției, cari sunt în contra votului universal. Multe din ziarele opoziției nu pot să apară. Redacțiile si tipografiile acestor foi au fost bombardate de socialiști, nelipsind tumulturile gălăgioase și spargerile de ferești. Culegătorii de aici din Cluj, într'o scrisoare îndreptată cătră redacțiile foilor de aici, aproabă purtarea celor din Budapesta și se declară solidari cu ei.

— **Corpurile legiuitoare române** au fost deschise Marța trecută. Mesagiul regal, neputând lua parte regele Carol din cauza unei îmbolnăviri ușoare, a fost cetit de ministrul președinte. De 40 ani regele Carol numai de două ori n'a deschis el corpurile legiuitoare, acum și în 1877, când cu războiul turcesc.

— **Marile premii din fundațiunea Nobel** le-au câștigat anul acesta celebrul scriitor polon *Sienkiewicz*, pentru admirabilul său roman: »*Quo vadis*«, — și renumitul medic din Berlin *Robert Koch*.

— **Insemnătatea teatrelor sătești** se prețuește și în România tot mai mult. — Inceputul s'a făcut pe domeniile coroanei, acum 4 ani, de cătră dl Kalinderu, directorul acestor domenii. Pe domeniile coroanei se află astăzi 18 teatre sătești. — Teatrul este o puternică școală de îndreptare și luminare, și credem că în România unde aici lipsa de bani și nici nepriceperea nu pot fi pedeci, va fi îmbrătoșat tot cu mai multă căldură.

— **Din primăvara vieții** se numește un volum de poesii de Emil A. Chiffa, apărut de curând la Bistrița. Când ni-se va trimite vom spune mai mult.

— **In Basarabia** o se apară două ziare românești, amândouă în Chișineu. Unul se va

cherna »*Viața nouă*« și va fi tipărit cu litere cirile, ca să poată fi cetit de toți românii basarabeni. Celalalt se va cherna »*Basarabia*« și va fi tipărit cu litere latine.

— **Bucovina nu va lua parte la espozitia din București** în mod oficios, pecum s'a fost zis mai înainte. Comitetul țării în înțelegere cu consiliul cultural al țării au nimicit propunerea de participare oficioasă, îngăduindu-se numai participare individuală. — Spre scopul acesta s'a și alcătuit între Români, un comitet dirigiitor.

— **Societatea universitarilor români din Graz**, »*Carmen Sylva*« și-a compus în adunarea de constituire ținută în 11 Nov. a. c. următorul comitet pentru anul administrativ 1905—6: Președinte: Corneliu Dărămuș, stud. med.; secretar: Aurel Dobrescu, stud. med.; cassar: Ervin Căti-neanu, stud. med.; bibliotecar: Ioan Albon stud. com.

— **In Spania** domnește foamete mare. Mii de muncitori n'au de lucru. Oamenii și animalele n'au cu ce se nutri. Bucatele și nutrețurile sunt foarte scumpe.

— **Stările din Rusia** sunt foarte îngrijitoare. Ostășimea, singurul razim al țarismului, s'a răsvrătit în cele mai multe orașe. Astfel în Sebastopol, în Odessa și Vladivostok partea cea mai mare din ostași s'au alăturat la muncitorimea grevistă, sēvērșind neorëndueli și spargerii.

— **O carte de mare preț** cumpără cel ce dă 40 fileri pe CALENDARUL »POPORULUI ROMÂN« pe anul 1906 care pe 204 pagini conține 74 articli și 80 chipuri alese și frumoase. Aici afli povețe despre *legea comunală*, notar, executor. Consulatele din Budapesta și alți mulți articoli instructivi. Apoi între chipuri să te bucuri de frumoasa grupă a scumpilor nostri deputați dietali, a învățătorilor adunați la Vidu la musică și alți bărbați însămnați. Deci cine se lipsește de acest calendar, mult se va căi. Dela 15 exemplare se dă 15% rabat și plătirea postei. Comercianților 25% Se poate comanda dela tipografia »Poporul Român« Budapesta VII Amazon-utca 6—8.

— **Cărțile din editura »Luceafărului«** se află de vânzare la redacția foi noastre.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **»Sămănătorul«**. Anul IV. Nr. 47. 20 Novembre 1905. Revistă literară săptămânală. Cuprinsul: N. Iorga — Boierimea de țară, ce se duce; G. Săpunar — Moartea spătarului (poesie); C. Sandu-Aldea — Un arendaș (fragment); G. Gheorghin Orleanu — Păianjenul (poesie); X. Cugetări. Cronica: N. Iorga — Despre cărțile d-lor Evolveanu, Burzulescu, Antonovici, Mihailescu Stem-po, Onițiu, Tit. Budu, Andronescu, Sextil Pușcariu, Edgar Aslan, Haret, Horia Petra-Petrescu, Pariano, Sadoveanu, despre revistele »Arhiva«, »Biserica ortodoxă« și despre societățile pentru meșteșugarii români din Ardeal. »Un arendaș«, ce se spune că e numai un fragment din romanul »Două neamuri« de C. Sandu-Aldea ne dovedește, că întregul, ce nu peste mult va eși, va atinge pe dreptul culmea celor mai bune romane din câte le avem. Așteptăm cu nerăbdare această scriere nouă ieșită din peana unuia dintre cei mai puternici cântăreți ai renașterii noastre.

— **»Făt-Frumos«**. Revistă literară. Cuprinsul: A. C. Cuza — Naționalitatea în artă — Concluzii; Corneliu Moldovan — Trecând Carpații (fragment din »Povestea Neamțului«); E. Gârleanu-Emilgar — Furtună (schiță); Cronică de E. »Neamul românesc în Basarabia« de N. Iorga; »Fete« de I. D. Manolache; »Chipuri de Mahala« de N. N. Beldiceanu; Revista idealistă.

Poesia d-lui Corneliu Moldovan, cântăreț cu căldura și înduioșarea lui Goga la viers, e de toată frumșeța. In viersul d-sale, ca și în viersul tuturor cântăreților noi, clipocesc cu isbucniri de lumină visurile și nădejdiile noastre scumpe.

— **Calendarul »Unirii«** pe anul 1906. Blaj. Prețul 20 fil. Cuprinde o parte literară bogată și foarte bine aleasă. Se vede progres deosebit față de cele mai multe din calendarele noastre. Trebuie să se știe: sufletul unui calendar e partea literară și nici de cum șematismul și inseratele cu ridicata. Călındarele a căror însemnătate ca factor cultural trebuie să o recunoaștem, trebuie să fie cărți bune și nu mijloace de geșeft. Recomandăm cu toată căldura acest calendar.

Poșta Redacțiunii.

— **Dșoarei S. A.** Din foile cerute nu avem de vânzare numai »*Făt-Frumos*«, care pe lângă anticiparea abonamentului vi-se poate trimite. Din parte-ne îți recomandăm toate trele, d-ta alege cea a cărui nume îți place mai tare.

Iod. Lucrearea noi primit-o cu mulțumite. Vom vedea mai târziu.

Berind. Abonamentul e plătit precum ați scris. Adresele-s în rând. Nu știm de unde vine sminteala. Ți-s'au trinis a doua oara.

Institutul indigen de asigurare

Fondat la 1868 „**Transsylvania**” Fondat la 1868

se recomandă pentru încheierea de *Asigurări de foc și asupra vieții, de rente, zestre, pe cheltuielile înmormântării etc.* în toate combinațiile și cu tarifele cele mai ieftine.

Valori asigurate: **105 milioane cor.** Despăgubiri prestate: **7 milioane coroane.**

Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acușitori buni se caută în condițiuni favorabile.

Agentura generală în Cluj, Emketer 16.

Caut un concipist, de preferit un *Dr. iuris*, încât se poate se aibă praxă bună. Postul se poate ocupa numai decât. Reflectanții să se adreseze deodreptul la subscrisul.

Dr. Virgil Glariu
advocat în Deva.

(90) 2-2

Cumpărați cel mai frumos practic și bogat calendar românesc

Calendarul „Poporului Român” pe anul 1906.

Se estinde pe **204 pagini** cu un cuprins foarte variat. Peste **60 articolași** interesanți și instructivi.

Calendarul este împodobit cu

Optzeci de chipuri, dintre cari amintim:

1. Deputați naționaliști	8. Moș Herlea
2. George Pop de Băsești	9. Badea Cârțan
3. Sterca Șuluțiu	10. Toți regii din Europa
4. Prof. D. Comșa	11. Învățătorii la cursul lui Vidu
5. D-șoara M. Cozma	12. Red. „Pop. Rom.”
6. Catedrala din Sibiu	13. Minunățiile lumii.
7. Casa națională	

Extras din legea comunală

Cine nu cumpără acest calendar atât de frumos, atât de bogat și atât de plin cu povești și învățături: se lipsește de cea mai folositoare carte de casă.

Dela 15 exemplare în sus se dă 15% rabat și plățirea poștei. Comercianților 25%.

92 (1-3)

Magazin special de pălării:

La „**Regele Pălăriilor**” — A „**Kalapkirály**”-hoz

(77) Cluj — Piața „Regele Matia” Nr. 17. 24-25

Foarte bogat deposit de pălării din țară și streinătate — pentru bărbați și copii, — cilindre și în chipie de vânat și sport.

Pentru preoțimea orientală tot-deauna se află în Magazin pălării după moda preoțească, moi și tari.

Comandele din provincie se execută punctuos. Trebuie comunicată mărimea capului în centimetri. Intreprindere specială!

Cele mai ieftine prețuri fixe.

In atențiunea miresei!

Serviciu de porțelan de Karlsbad, minuat.

esecutat, colorat, complet pentru 12 persoane de la 15 fl. în sus. — Serviciu de sticlărie pentru 12 persoane 33 bucăți 2 fl. 95 cr.

Lampe, atârând, cu cigă 3 fl. 95 cr.

Serviciu de tee și cafea 2 fl. 80 cr. — 3 fl.

Obiecte de argint de china — Daruri ocazionale — rame pentru icoane, lampe de grădină, etc. în prețurile de fabrică.

La comande din provincie mă rog a însemna cea din urmă stațiune de tren.

Somlyai, Succesorul **Müller.**

magazin de sticlărie și porțelanerie

Cluj, Kossuth Lajos u. nr. 4.

NB. Fieștecine dacă cumpără în preț de 10 coroane, primește portretul meu în marime naturală, cu totul gratis, numai pentru rame plătește 3 coroane. (80) 23-52

Direcțiunea părților ardelen
a societății de asigurare pentru accidente

„**NEMZETI**”

Cluj, Kornis utca 1.

Pe toți ne pot ajunge nenorociri.

În proporție cu desvoltarea vieții economice, industriale și comerciale se înmulțesc și accidentele. Tramvaiele electrice, trenurile și vapoarele, precum și celelalte mijloace de comunicare, durere, dau un percent uriaș de accidente în toate straturile societății. Nu este om cu astfel de meserie, care se poată zice despre sine, că nu ar fi espus primejdiilor în călătoriile lui oficioase, de afaceri sau de plăcere, că pentru el ar fi eschisă priimejdia ciocnirilor de tren, derailările ș. a.

Direcțiunea societății pe acții de asigurare pentru accidente, din Cluj, primește:

Asigurări pentru accidente ce se întâmplă singuratecelor persoane.

Asigurări pe viață pentru accidente dela drumul de fier, cu plățire de taxă deodată, cari au valoare pe întreg rotogolul pământului.

Asigurări cu grămada, (pentru muncitori) pentru fabrici, băi (mine) ș. a.

Asigurări pentru accidente la copii, cu întoarcere de taxă, pe baza căreia copilul e asigurat pentru accidente până la vârsta de 24 ani, când taxa plătită se dă înapoi.

Informații mai amănunțite se pot căpăia la direcțiune în Cluj, Kornis utca 1. 2-4

Cei mai distinși chemicieni și autoritățile medicale declară

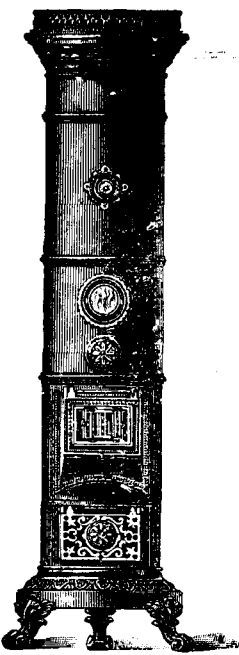
Apa de pěr Käthe

ca singurul și cel mai sigur mijloc pentru câștigarea unui pěr a unei bărbii și sprâncean mari și stufoase. Într'un timp de tot scurt un efect surprinzător.

Prețul unei sticle și a unui borcanel Coroane 2-—, 3-—; Sticlă de probă C. 1'40. Se trimite pe lângă rambursă numai dela doamna Käthe Menzel, Viena, XVIII., Schulgasse 3. I. St. Thüt

Cuptoare de fer,

pentru încălzit cu lemne sau cu cărbuni,

Cuptoare regulabile pentru fert.

Cuptoare: cruțătoare, cu mașină.

Cuptoare de cahale.

Cuptoare sistem Dör și

Cuptoare: de copt pâne, pentru jimblărie și brutărie.

Liferează pe lângă prețurile cele mai ieftine

Rudolf Geburth

mașinist de curte ces. și reg.

Viena VII., Kaiserstrasse 71.

Prețurante se trimit gratis.

91. (1-4)

Weisz & Comp.

Atelier și magazin de haine pentru bărbați și copii.

Cluj, Strada Deák Ferencz nr. 9.

Reintorcându-mă din călătoriile pentru cumpărările de toamnă, imi iau îndrăsneala de a atrage luarea aminte a p. t. public și părinți asupra prăvălii și magazinului nostru bogat, provăzu cu haine de bărbați și de copii, fiind în stare de a efectui și cele mai delicate comande.

Mare magazin de țesături engleze și scoțiene. Magazin mare de haine gata din pregătire proprie, de blănării și de bunde de oraș și de călătorie, paltoane sport și daneze de piele și alte mărfuri aparținătoare acestui ram.

O singură târguială de probă poate incredința pe ori-cine despre aceea, că firma noastră e cel mai bun și mai ieftin isvor de cumpărare.

Cu stimă cere părtinirea prețioasă a p. t. public

(82) 4-20

Weisz & Comp.

Cine suferă de Epilepsie și stări nervoase, se ceară (nevoie) săgăciun broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela „Privil. Schwanen

Apothek, Frankfurt a Main 45 58

„LUCEAFĂRUL”

Revistă pentru literatură și artă.

Anul IV.

Apare de 2 ori pe lună în Budapesta.

ABONAMENT:

Ediția simplă: Un an 12 coroane. În România și străinătate 16 cor. 6 luni 6 cor. În str. 8 cor. Pentru preoți săraci, învățători și studenți: Un an 7 cor, în străinătate 12 cor.

Ediția de lux: Un an 20 cor. În România 25 c. 6 luni 10 cor., în străinătate 12 cor. 50 bani.

Făt-Frumos. Numeri singuratici din frumoasa revistă se pot căpăia la Tipografia „Carmen” din Cluj. Tot acolo se pot face și abonamente. Un număr costă 30 bani.

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește asigurări pe viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Avere proprie

Cor.: 34,600.000 Cor.: 274,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață

Cor.: 170,000.000 Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4 în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edinburg. (Anglia).

TREI

Culegători-tipografi

află aplicație numai decât în tipografia „Carmen” Petru P. Barițiu din Cluj, Str. Ferencz József-út 58.

Condiția e stabilă!

Tipografia

»CARMEN«

PETRU P. BARIȚIU

CLUJ

Ferencz József-út 58 sz.

Primește tot felul de lucrări, ce cad în bransa acestei măestrii, esecutându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern și cu prețuri moderate.

Comande se primesc și la Librăria D-lui Erich Fabritius din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.

La administrația „Răvașului” se află:

Cartea Durerii, de E. Bougaud. Prețul legată eleg. 2 cor. 50 fil. broșurată 1-50.

Ierarchia Românilor, de Dr. A. Bunea. Prețul 3 cor. plus 10 fil. porto.

Ep. P. P. Aron și D. Novacovici, de Dr. Bunea. Prețul 4 c. 50 fil. plus 20 fil. porto.